

تحلیل محتوای داستان‌های نوجوانان از حیث ابعاد هویت‌یابی، بر پایه نظریات اریکسون، مارسیا و برزونسکی

وجیهه حسینی: دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

* **اعظم صنعت‌جو:** استادیار علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران (نویسنده مسئول) sanatjoo@um.ac.ir

عاطفه شریف: استادیار علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

سید امیر یزدی: استاد روانشناسی مشاوره و تربیتی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

چکیده

زمینه و هدف: دوره نوجوانی یکی از مراحل مهم و اساسی در زندگی هر فردی است و مؤلفه اساسی در این دوران، هویت‌یابی است. تاکنون نظریات مختلفی در خصوص این دوره از زندگی مطرح شده است. یکی از این نظریات، نظریه روانی-اجتماعی اریکسون است که بحران این دوران را «هویت در برابر سردرگمی نقش» تعریف کرده است. افزون بر آن افرادی دیگر نظیر مارسیا و برزونسکی به وضعیت‌های هویتی و سبک‌های پردازش هویت افراد اشاره نموده‌اند. کتاب‌های داستان به منزله ابزارهایی برای کسب دانش و هویت‌یابی در نوجوانان هستند. پژوهش حاضر به بررسی وضعیت داستان‌های نوجوانان از حیث ابعاد و مؤلفه‌های هویت‌یابی است.

روش پژوهش: پژوهش، توصیفی و از رویکرد تحلیل محتوا به منظور جمع‌آوری داده‌های پژوهش استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی کتاب‌های داستانی گروه‌های سنی "د" و "ه" است که در سال‌های ۹۴-۱۳۹۰ توسط انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان منتشر شده است که در مجموع، ۱۸۰ عنوان داستان را دربر می‌گیرد.

یافته‌ها: تحلیل داده‌ها نشان داد بیشترین توجه داستان‌ها به هویت فردی، هویت خانوادگی، هویت گروهی، و هویت ملی متمرکز یافته است. سایر انواع هویت به تفکیک در داستان‌های تألیفی و ترجمه‌ای متفاوت است. به طور کلی بیشتر شخصیت‌های اصلی داستان‌ها (تألیف و ترجمه) در وضعیت سردرگم قرار دارند. پس از آن، وضعیت هویتی دیرتحقق‌پذیر و وضعیت هویتی موفق است. وضعیت دیرتحقق‌پذیر نیز در داستان‌ها، کمترین درصد فراوانی را دربرمی‌گیرد. وضعیت شخصیت اصلی داستان‌های تألیفی بر اساس الگوی مارسیا، به ترتیب از بیشترین تا کمترین عبارت است از: سردرگم، موفق، دیرتحقق‌پذیر، زودتحقق‌پذیر. و در گروه داستان‌های ترجمه‌ای به ترتیب عبارت است از: دیرتحقق‌پذیر، سردرگم، موفق. همچنین، بیشتر شخصیت‌های اصلی داستان‌ها از سبک پردازش اطلاعاتی بهره گرفتند. سبک غالب دیگر در پردازش اطلاعات توسط شخصیت‌های اصلی داستان‌ها، سبک سردرگم است و کمترین میزان به سبک هنجاری اختصاص دارد. شخصیت‌های اصلی در داستان‌های تألیفی به ترتیب از سبک پردازش اطلاعات‌محور، سردرگم، هنجاری و در داستان‌های ترجمه‌ای به ترتیب از سبک پردازش اطلاعات‌محور، سردرگم استفاده نموده‌اند.

نتیجه‌گیری: نتایج حاکی از آن است که در کتاب‌های داستانی مورد بررسی به انواع مختلف هویت به شکل یکسانی توجه نشده است. مسلم است که توجه کم و بسیار کم به سایر هویت‌ها، اثرات منفی و آسیب‌های جدی و جبران‌ناپذیری را در زمینه شکل‌گیری و تثبیت هویت نوجوانان بر جای می‌گذارد. همچنین در بررسی وضعیت هویتی شخصیت‌های اصلی داستان‌های نوجوانان، یافته‌ها نشان داد که فراوانی وضعیت این شخصیت‌ها در زمینه هویت‌یابی متفاوت است. در بررسی سبک‌های پردازش هویتی در شخصیت‌های اصلی داستان‌های مورد بررسی نیز توزیع یکسانی مشاهده نشد.

کلیدواژه‌ها: کتاب‌های داستان، نوجوانان، هویت‌یابی، نظریه روانی-اجتماعی اریکسون، الگوی وضعیت هویت مارسیا، نظریه سبک‌های پردازش اطلاعات برزونسکی

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی نداشته است.

شبیه استناد به این مقاله

APA: Hoseini, V., Sanatjoo, A., Sharif, A., Amin yazdi, A. (2018). Analyzing the Content of Adolescents Stories in Terms of Identification Dimensions, Based on Erikson, Marcia and Berzonski's Theories. *Human Information Interaction*. 5(1);83-98. (Persian)

Vancouver: Hoseini V, Sanatjoo A, Sharif A, Amin yazdi A. Analyzing the Content of Adolescents Stories in Terms of Identification Dimensions, Based on Erikson, Marcia and Berzonski's Theories. 2018;5(1):83-98. (Persian)

انتشار مجله تعامل انسان و اطلاعات با حمایت مالی دانشگاه غوازمی انجام می‌شود.

انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با [CC BY-NC-SA 1.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/) صورت گرفته است.

Analyzing the Content of Adolescents Stories in Terms of Identification Dimensions, Based on Erikson, Marcia and Berzonski's Theories

Vajihe Hoseini: PhD student in Knowledge and Information Science, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

*Azam Sanatjoo: Assistant Professor of Knowledge and Information Science, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran (Corresponding author) sanatjoo@um.ac.ir.

Atefeh Sharif: Assistant Professor of Knowledge and Information Science, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

Seyed Amir Amin Yazdi: Professor of Education and Psychology, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

Received: 02/09/2018

Accepted: 06/23/2018

Abstract

Background and Aim: The adolescence period is one of the most important stages in the life of each individual, and the basic component of this period is identity. So far, there have been different views about this period of life. One of these is the psychosocial theory of Ericsson, which defined the crisis as "identity against the confusion of the role". In addition, other people like Marcia and Berzonsky have referred to identity and identity processing styles. Story books are tools for gaining knowledge and identity in adolescents. The purpose of this study is to examine the status of adolescence stories in terms of dimensions and identity components.

Methods: The present research is applied in terms of purpose. The method of this research is descriptive. Also, content analysis approach has been used to collect research data. The research population includes all the fiction books of the age groups D and E, which were published by the Children's and Young Children's Intellectual Development Center in the years 1390-94, which totally cover 180 story titles.

Results: Findings show that the focus of the stories is on individual identity, family identity, group identity, and national identity. Other types of identity differ in compilation and translation stories. In general, the main characters of the stories (compilation and translation) are confused. After that, the status of the identity of the person is too late and the status of the identity is successful. The fast-paced situation also includes the least percentage of stories. The status of the main character of the narratives based on Marcia's model, from the highest to the lowest, is, confused, successful, timely, and timely. And in the group of translation stories, they are: late, confused, successful. Also, most of the story's main characters used the information processing style. The other dominant style of information processing by the main characters of the stories is a confused style and the least amount is devoted to the normative style. The main characters in the narrative stories used the information-driven, confusing, normative style, and in the storytelling, respectively, the information-driven processing style has been confused.

Conclusion: In general, according to the findings of the present research, it is completely clear that in the fiction books examined, different types of identity are not taken into account in the same way. It is certain that little and very little attention is given to other identities, negative effects and serious and irreparable damage to the formation and identity of adolescents. Also, in assessing the status of the identity of the main characters of teenage stories, the findings showed that the abundance of these characters in the field of identification is different. In the study of identity processing styles, the same characters were not found in the main characters of the stories studied.

Keywords: Story book, Story character, Adolescent, Identity, Ericson's psychosocial theory, Marcia's identity status model, Berzonsky's information processing theory

Conflicts of Interest: None

Funding: None

How to cite this article

APA: Hoseini, V., Sanatjoo, A., Sharif, A., Aminyazdi, A. (2018). Analyzing the Content of Adolescents Stories in Terms of Identification Dimensions, Based on Erikson, Marcia and Berzonski's Theories. *Human Information Interaction*. 5(1);83-98. (Persian)

Vancouver: Hoseini V, Sanatjoo A, Sharif A, Aminyazdi A. Analyzing the Content of Adolescents Stories in Terms of Identification Dimensions, Based on Erikson, Marcia and Berzonski's Theories. 2018;5(1):83-98. (Persian)

مقدمه

هویت مواجه خواهد شد که این مسئله با توجه به اینکه در آینده او تأثیرگذار است، ممکن است اثرات زیانباری را برای فرد و نیز جامعه در سطح وسیع‌تری رقم بزند. افزون بر آن، تنوع جاذبه‌ها و مشغولیت‌های زندگی معاصر، فضای زندگی انسان‌ها، به ویژه نوجوانان و جوانان را آن‌چنان درگیر ساخته است که بسیاری از آن‌ها، از تنها بودن با خود و اندیشیدن درباره خود و زندگی‌شان بیمناک‌اند (شرفی، ۱۳۸۵، ص ۱۳). در چنین شرایطی است که بحران هویت و سردرگمی نقش‌ها به ویژه در نسل‌های نوجوان و جوان در مقایسه با گذشته بیش از پیش مشاهده و احساس می‌شود. جیمز ماریسا^۳ (۱۹۶۶) مفهوم نظری اریکسون در مورد هویت را از طریق گسترش پایگاه‌های هویت به عنوان وسیله‌ای برای مطالعه تجربی هویت توسعه داد. وی مصاحبه نیمه‌ساختاریافته‌ای که کاوش و تعهد هویت را برای مشخص کردن پایگاه هویت افراد ارزیابی می‌کرد، ترتیب داد و هویت را با بکارگیری دو مفهوم کاوش و تعهد شرح داد. کاوش مربوط به بحران می‌شود و تمایزهای شناختی و رفتاری را نشان می‌دهد و تعهد، یک فرآیند تصمیم‌گیری است. با در نظر گرفتن وجود یا فقدان هریک از این دو معیار، کاوش و تعهد، در دوره شکل‌گیری هویت فرد می‌تواند پایگاه‌های هویت فرد را تعیین کرد. ماریسا با ترکیب فقدان یا وجود این معیارها، چهار پایگاه هویت موفق، دنباله‌رو، بحران‌زده و سردرگم را مشخص نمود. در نتیجه، از آنجایی که فرد در دوره نوجوانی، به دنبال ارائه تعریفی از خود و تعیین مسیر و هدف زندگی‌اش می‌باشد، برخورداری از اطلاعات مناسب و پردازش صحیح آنها در پاسخگویی به سؤالاتی که برای تشکیل هویت با آنها مواجه می‌شود، بسیار مفید است.

در همین رابطه، برزونسکی^۴ (۱۹۹۴) از سبک‌های پردازش هویت^۵ برای توصیف چگونگی پردازش اطلاعات مربوط به هویت استفاده کرده است. او بر این باور است که سبک‌های هویت، بازتابی از جهت‌گیری‌های پردازش اطلاعات هستند و نوجوان هنگام ساختن هویت خود و متعهد شدن نسبت به ارزش‌ها و باورها از آنها استفاده می‌کند. وی از سه نوع سبک هویت نام می‌برد که عبارتند از: سبک اطلاعاتی^۶، سبک هنجاری^۷، سبک سردرگم یا اجتنابی^۸ (Berzonsky & Sullivan, 1992; Dollinger, 1995; Nurmi, Berzonsky, Tammy & Kinney, 1997; Berzonsky & Kuk, 2000).

نوجوانی مرحله‌ای میانی است که پس از کودکی و پیش از بزرگسالی قرار دارد. این دوران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ چرا که پایه و اساس شخصیت بزرگسالی از دوره کودکی و به ویژه دوران نوجوانی که آغاز هویت‌یابی و شخصیت‌بخشی به «هویت» و «خود» فرد است، شکل می‌گیرد. نظریه‌های رشد نیز با رویکرد تبیین مراحل مختلف رشد و ارائه الگوهای مشخص برای این مراحل، در زمینه‌های مختلف عقلانی، اجتماعی، اخلاقی و ... مطرح شده‌اند. به طور کلی، در میان رویکردهای فلسفی، جامعه‌شناختی و روان‌شناختی در مورد شکل‌گیری هویت، نظریه اریک اریکسون از سایر نظریات برجستگی و شهرت جهانی و علمی بیشتری دارد، به طوری که اغلب مطالعات میدانی بحران هویت^۱ براساس این نظریه انجام شده است (لطف‌آبادی، ۱۳۶۶، ۱۳۹۵؛ برجعلی، ۱۳۸۷؛ Benders, 2011؛ Moshman, 2005).

اریکسون^۲ در سال ۱۹۹۴ به عنوان «روانکاوی که به طور عمیق دیدگاه‌های رشد انسانی را بازسازی نمود» شناخته شد (Psychoanalyst coined identity crisis, 1994; In: Cote, 2009). وی در نظریه روانی-اجتماعی خود، در میان مراحل که برای زندگی در نظر گرفته است، تشکیل هویت را مهم‌ترین تکلیف رشدی مرحله نوجوانی می‌داند. در واقع، وی با تمرکز بر مقوله‌های روانی-اجتماعی به مسئله رشد انسان توجه داشته است. اریکسون برای رشد انسان هشت مرحله قائل است که هر مرحله با انتظارات و تعارضاتی همراه است؛ برای مثال ویژگی‌های فرد نوجوان در مرحله پنجم قرار گرفته و در این سن، نوجوان همواره در جستجوی هویت وجودی خود می‌باشد. از نظر اریکسون، این وضعیت هویت‌یابی در زمان نوجوانی هم می‌تواند به موفقیت و هم به اغتشاش در هویت خود منجر شود. به منظور هویت‌یابی، مسئله اساسی در دوره نوجوانی آن است که فرد شدیداً به یک فلسفه زندگی نیازمند است و اولین سؤالی که در این سن به وجود می‌آید نیز این است که "من کیستم؟" (Erickson, 1959; Erickson, 1963; Erickson, 1968).

دوران نوجوانی یکی از مراحل مهم زندگی هر فرد محسوب می‌شود و هویت، یکی از مقوله‌های اساسی در این دوران به شمار می‌آید. طبق دیدگاه اریکسون، در مرحله پنجم زندگی انسان، یعنی در دوره نوجوانی، چنانچه فرد نتواند به خوبی هویت خود را شناسایی و کشف نماید با بی‌هویتی و سردرگمی نقش یا به عبارت دیگر، با بحران

³ James Marcia

⁴ Berzonsky

⁵ Identity Processing Styles

⁶ Informational Style

⁷ Normative Style

⁸ Diffuse/ Avoidant Style

¹ Identity Crisis

² Eric Erickson

با توجه به اهمیتی که دسترسی به اطلاعات صحیح در شکل‌گیری هویت در این دوره به منظور پاسخگویی به کاوش و تعهد دارد، شناخت و تحلیل اطلاعاتی که در محمل‌های اطلاعاتی در اختیار آنان قرار می‌گیرد از ضروریات است. محمل‌ها یا منابع اطلاعاتی، متون و ادبیاتی است که برای گروه سنی نوجوانان نگارش می‌یابد. همان‌طور که در متون ادبیات کودکان و نوجوانان آمده است، به طور کلی اهداف ادبیات کودک و نوجوان را می‌توان در این موارد خلاصه کرد: برانگیختن ذوق و علاقه در کودکان و نوجوانان، آشنایی با مسائل گوناگون زندگی، سودبخشی اوقات فراغت، شکوفایی استعدادهای ذهنی، آشنایی با جهان و فرهنگ‌های مختلف، آماده کردن کودک و نوجوان برای شناخت، دوست داشتن و ساختن محیط، شناساندن کودک و نوجوان به خویشتن، ایجاد احترام به اصالت انسانی، میل به اعتلای مداوم، و ایجاد عادت به مطالعه (ایمن، میرهادی و دولت‌آبادی، ۱۳۵۷ و شعاری‌نژاد، ۱۳۹۵). نظر به اهمیت تناسب منابع اطلاعاتی با نیازهای اطلاعاتی مخاطبان آنها و از جمله ادبیات منتشر شده کودک و نوجوان، این پژوهش به بررسی چگونگی پرداختن این متون به هویت‌یابی، به عنوان موضوع اساسی و مورد نیاز مخاطبین این گروه، یعنی نوجوانان می‌پردازد.

بیان مسئله

عوامل متعددی در شکل‌گیری هویت نوجوانان نقش و اهمیت دارد. از جمله می‌توان به خانواده، مدرسه، مذهب، محل زندگی، نهادهای اجتماعی، مذهبی، فرهنگی و نیز رسانه‌های گروهی خصوصاً ادبیات کودکان و نوجوانان اشاره نمود (نجفی، ۱۳۸۳، نجارپور استادی، ۱۳۸۷ و احدی و جمهری، ۱۳۹۱). ادبیات کودک و نوجوان یکی از تأثیرگذارترین عوامل است که هر روزه نیز بر تعداد و تنوع آن‌ها و خصوصاً بر اهمیت آنها افزوده می‌شود.

علیرغم اهمیت ادبیات کودک و نوجوان در آموزش و پرورش آنان، نشر منابع این حوزه همواره با مشکلاتی مواجه بوده که در تأثیرگذاری این آثار مانع ایجاد کرده است. از جمله نابسامانی وضعیت نشر در ایران، به ویژه نشر کتاب‌های کودکان و نوجوانان به دلایلی نظیر فقر فرهنگی، مشکلات اقتصادی^۱، سیاستگذاری‌های نادرست فرهنگی، حرفه‌ای و به روز نبودن برخی از نویسندگان و شاعران و ناآشنایی آنان با دنیای امروز کودکان و نوجوانان، موجبات کاهش جذابیت آثار و به تبع آن، کاهش تقاضای کتاب را ایجاد نموده است. مشکلات اقتصادی ناشران نیز زمینه تجاری نمودن بازار کتاب را تشدید و موجب گسترش کتاب‌های

بازاری و سطحی شده است (حمیدپور، ۱۳۹۳).

کتاب‌های کودکان و نوجوانان آثاری هستند که با توجه به نیازمندی‌های اساسی، علاقه‌ها، تجربه‌ها و توانایی خواندن و درک و فهم کودکان و نوجوانان با روشی هنرمندانه برای آنها نوشته، تألیف یا ترجمه می‌شوند (علوی، ۱۳۹۵، ص ۱۰۰). یکی از انواع کتاب‌های کودک و نوجوان، کتاب‌های داستانی است که نویسنده به منظور آشنایی مخاطب با زندگی و مسائل آن، فکر و هدف خود را در قالب ماجرا و شخصیت‌پردازی بیان می‌کند و سعی دارد پیام‌های سازنده را در قالبی پذیرفتنی و برانگیزاننده به طور غیرمستقیم به خواننده منتقل نماید (ایمن، میرهادی و دولت‌آبادی، ۱۳۵۷، ص ۵۹). خواننده با همانندسازی در قالب شخصیت‌های داستان به درک بهتر موجودیت خود نائل می‌شود و این موفقیت باعث می‌شود تا او اندکی از خودمحوری‌اش را که مقتضای سن کنونی اوست، فروبگذارد.

از این رو، مسئله پژوهش حاضر این است که وضعیت موجود کتاب‌های داستانی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برای مخاطبان نوجوان از حیث پرداختن به مقوله هویت‌یابی چگونه است؟ به بیانی دیگر، مشخص نیست وضعیت کتاب‌های داستانی موجود نگارش یافته به زبان فارسی برای نوجوانان (گروه سنی "د" و "ه") تا چه اندازه متناسب با هویت‌یابی نوجوانان است و این ادبیات، به تفکیک کتاب‌های تألیفی و ترجمه‌ای، در چه زمینه‌ها و چه بخش از انواع هویت‌یابی به آن‌ها کمک خواهد کرد^۲. از سوی دیگر، وضعیت شخصیت اصلی داستان براساس الگوی وضعیت هویت ماریسا و براساس سبک‌های پردازش هویت برزونسکی، که به طور غیرمستقیم به الگوسازی در نوجوانان می‌انجامد، مشخص نیست.

بنابراین، هدف اصلی از انجام پژوهش حاضر تحلیل محتوا و شناسایی وضعیت موجود کتاب‌های داستانی نگارش یافته برای نوجوانان از حیث ابعاد هویت‌یابی است و بر این اساس، پژوهش، اهداف زیر را دنبال می‌کند:

- شناسایی وضعیت کتاب‌های داستانی تألیفی و ترجمه‌ای نوجوانان از حیث پرداختن به مفهوم هویت و انواع آن؛
- تعیین وضعیت شخصیت اصلی در هر یک از داستان‌های نوجوانان براساس الگوی وضعیت هویت ماریسا، از حیث الگوسازی هویتی غیرمستقیم در نوجوانان؛
- تعیین وضعیت شخصیت اصلی در هر یک از داستان‌های نوجوانان براساس سبک‌های پردازش هویت برزونسکی، از حیث

^۲ انواع هویت‌های مورد توجه در این پژوهش عبارت است از: هویت فردی یا شخصی، هویت خانوادگی، هویت گروهی یا اجتماعی، هویت فلسفی و دینی، هویت فرهنگی، هویت تحصیلی، هویت شغلی، هویت جنسی و جسمی، هویت قومی، هویت ملی.

^۱ مشکلات اقتصادی را می‌توان هم شامل تورم اقتصادی در حوزه صنعت نشر و مشکلات اقتصادی ناشران دانست و هم در پایین بودن سطح وضعیت اقتصادی خانواده‌ها در کنار افزایش قیمت کتاب‌ها، به شمار آورد.

ابزارهای مورد استفاده در پژوهش حاضر، سه نوع سیاهه واریسی است. سیاهه اول، شامل سیاهه انواع هویت است که عناصر آن را انواع هویت‌های موجود تشکیل می‌دهد. سیاهه دوم و سوم به ترتیب، شامل ویژگی‌های هر یک از وضعیت‌های هویتی براساس الگوی ماریسا و سبک‌های پردازش هویت براساس نظریه برزونسکی است. به منظور سنجش روایی ابزارها، اطلاعات مربوطه از متون و نوشته‌های روانشناسی گردآوری شد. ویژگی‌ها و عناصر مذکور براساس تحلیل گویه‌های موجود در پرسشنامه استاندارد سبک‌های هویت برزونسکی^۳ و پرسشنامه حالات هویت بنیون و آدامز^۴ و نیز متون و منابع مرتبط با این نظریه‌ها جمع‌آوری شد و پس از آن، سیاهه‌های واریسی طراحی شده در اختیار دو نفر از اعضای هیئت علمی گروه روانشناسی دانشگاه فردوسی قرار گرفت و پس از اعمال نظرات آنها و تأیید اساتید راهنما و مشاور، سیاهه‌های واریسی نهایی شکل گرفت. به این ترتیب، روایی صوری ابزار گردآوری اطلاعات سنجیده شد.

به منظور سنجش پایایی ابزار، ارزیابی‌های داستان‌ها با روش بازآزمایی^۵ در دو مرحله به فاصله زمانی دوماهه توسط پژوهشگر صورت گرفت و جمع‌بندی ارزیابی‌ها پس از دو مرحله بررسی، ملاک سنجش قرار گرفت. همچنین به منظور اطمینان از بی‌طرفی نظر پژوهشگر، از اعضای تیم پژوهش^۶ خواسته شد تعداد ۵ عنوان از داستان‌های مورد نظر را که به شیوه تصادفی انتخاب شده بودند مورد بررسی مجدد قرار دهند. نتایج حاصل از محاسبه ضریب کاپای کوهن^۷ (K) در انواع هویت و تعیین وضعیت‌های هویت براساس الگوی ماریسا و سبک‌های پردازش هویت براساس نظریه برزونسکی بیانگر توافق قابل ملاحظه بین انواع هویت شناسایی شده و قضاوت ارزیابان است.

پیشینه پژوهش

مطالعات مربوط به روانشناسی رشد و هویت: بیشتر پیشینه‌هایی که

^۳ این پرسشنامه (Identity Style Inventory (ISI-6G)، یک مقیاس ۴۰ سؤالی است که ۱۱ سؤال آن مربوط به مقیاس اطلاعاتی، ۹ سؤال مربوط به مقیاس هنجاری، ۱۰ سؤال آن مربوط به مقیاس سردرگم یا اجتنابی و ۱۰ سؤال دیگر مربوط به مقیاس تعهد است. پاسخ آزمودنی‌ها به سؤالات به شکل طیف لیکرت ۵ درجه‌ای می‌باشد که شامل کاملاً مخالف = ۱ تا کاملاً موافق = ۵ است.

^۴ این پرسشنامه ((Objective Measure of Ego Identity Status (OMEIS-2)، را بنیون و آدامز در سال ۱۹۸۶ با اصلاح پرسشنامه حالات هویت نسخه اول، و با توجه به نظریه اریکسون و ماریسا طراحی کرده‌اند که از ۶۴ آیتم تشکیل شده و شامل چهار خرده مقیاس آشفته، زودشکل گرفته، تمویق افتاده و پیشرفته می‌باشد که هر یک شامل ۱۶ سؤال می‌باشند. شیوه نمره‌گذاری در مقیاس طیف لیکرت به‌گونه‌ای است که از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف به ترتیب نمره ۶ تا ۱ تعلق می‌گیرد.

^۵ Test-retest

اساتید راهنما و مشاور رساله

^۷ Cohen's Kappa Coefficient

الگوسازی هویتی غیرمستقیم در نوجوانان؛

• تهیه و ارائه فهرستی از داستان‌های متناسب با هویت‌یابی^۱.

بر این اساس پرسش‌های پژوهش عبارت است از:

۱. تا چه میزان در کتاب‌های داستانی مورد بررسی، به تفکیک تألیف و ترجمه، به انواع مختلف هویت پرداخته شده است؟
۲. وضعیت شخصیت اصلی داستان در کتاب‌های داستانی مورد بررسی، به تفکیک تألیف و ترجمه، براساس الگوی وضعیت هویت ماریسا چگونه است؟
۳. وضعیت شخصیت اصلی داستان در کتاب‌های داستانی مورد بررسی، به تفکیک تألیف و ترجمه، براساس سبک‌های پردازش هویت برزونسکی چگونه است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کاربردی است که با روش توصیفی انجام گرفته است. همچنین، از رویکرد تحلیل محتوا به منظور جمع‌آوری داده‌های پژوهش استفاده شده است. برای انجام این پژوهش از روش تحلیل محتوای کمی و کیفی به صورت همزمان استفاده شد. در پاسخ به پرسش ۱ پژوهش، به طور همزمان از تحلیل محتوای کمی و کیفی استفاده شده است. در رویکرد کیفی، ابتدا محتوای داستان‌ها بررسی و تحلیل شد و سپس با روش کمی، به ازای بودن هر یک از انواع مختلف هویت در داستان‌ها، امتیاز یک داده شد. مجموع امتیازهایی که یک داستان به دست می‌آورد نشان‌دهنده میزان پرداختن انواع مختلف هویت در داستان‌های مورد بررسی می‌باشد. همچنین، در پاسخ به پرسش‌های ۲ و ۳ پژوهش، از تحلیل محتوای کیفی بهره گرفته شده است. بر این اساس وضعیت شخصیت اصلی داستان در کتاب‌های مورد بررسی براساس دو الگوی مطرح در پژوهش، مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته و در نهایت به روش کمی امتیازدهی شده است.

جامعه پژوهش حاضر شامل کلیه کتاب‌های داستانی گروه‌های سنی "د" و "ه" است که در سال‌های ۹۴-۱۳۹۰ توسط انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان^۲ منتشر شده است. از مجموع ۱۲۸ عنوان کتاب که به روش سرشماری بررسی شد، ۷ عنوان به صورت مجموعه داستان بود و به‌طور کلی جامعه پژوهش شامل ۱۸۰ عنوان داستان شد. شناسایی این کتاب‌ها براساس فهرست انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان که به صورت سالانه منتشر می‌شود صورت پذیرفت.

^۱ به منظور تحقق این هدف، فهرستی از کتاب‌های داستانی مناسب در متن رساله آورده شده است.

^۲ کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، پس از شورای کتاب کودک، دومین نهاد دولتی است که در سال ۱۳۴۴ تأسیس گردید و فعالیت‌های تخصصی در حوزه کودک و نوجوان انجام می‌دهد.

مهرنجانی (۱۳۹۵) اشاره نمود.

دسته‌ای از پژوهش‌های این گروه، به تحلیل محتوای خوانندگی‌ها بر اساس مؤلفه‌ها و مقوله‌های هویت پرداخته‌اند نظیر پژوهش‌های کیم (Kim, 2004)، جکسون (Jackson, 2006)، صالحی‌عمران و شکیباییان (۱۳۸۶)، صالحی‌عمران، رضایی، نیازآذری و کمالی (۱۳۸۷)، خدایار و فتحی (۱۳۸۷)، پورزارعیان (۱۳۹۰) و کرباسی (۱۳۹۴). برخی دیگر از پژوهش‌ها با رویکرد حل مشکل یا بحران در مرحله‌ای از زندگی (کتاب‌درمانی)، اقدام به تحلیل محتوای خوانندگی‌ها نموده‌اند مانند پژوهش‌های پریخ و امین‌دهقان (۱۳۸۲) و پریخ و مجدی (۱۳۸۸). دسته‌ای دیگر از پژوهش‌ها، با روش تجربی (آزمایشی / نیمه‌آزمایشی) متون مناسب را در گروهی از افراد مورد مطالعه قرار دادند که می‌توان به پژوهش‌های پریخ و ناصری (۱۳۹۰)، نوکاریزی و عالم‌زاده (۱۳۹۰)، ریاحی‌نیا، مکارم، فرجی‌پور و حاصلی (۱۳۹۴) و قادری (۱۳۹۵) اشاره نمود.

آثاری که به تحلیل محتوای پژوهش‌های نگارش یافته در حوزه ادبیات کودکان و نوجوانان پرداخته‌اند: نمونه‌هایی از این آثار در پژوهش‌های کُکس (Cox, 1997)، مکتبی‌فرد و منصوریان (۱۳۹۱) و محمدی (۱۳۹۲) مشاهده شده است که به تحلیل پژوهش‌های نگارش یافته در حوزه ادبیات کودکان پرداخته‌اند.

مطالعات مربوط به تحلیل محتوای خوانندگی‌های نوجوانان از منظر نظریه‌های روانشناسی: در بررسی‌های صورت گرفته، تنها پژوهش خارجی که به مقوله خوانندگی‌های نوجوانان بر اساس دیدگاه‌های روانشناسی پرداخته باشد، پژوهشی است که میلی (Moblely, 2010) در قالب پایان‌نامه دکتری خود با هدف مفهوم‌سازی هویت و روایت انجام داد که منجر به طرح یک نظریه جدید به نام "روایت هویت"^۱ گردید. تنها پژوهشی که در این زمینه در ایران صورت گرفته، پژوهشی است که محرمی، حاجلو و شجاعی ماسوله (۱۳۹۰) انجام دادند. در این پژوهش، ابتدا رفتار شخصیت‌های داستانی هوشنگ مرادی کرمانی بر اساس نظریه اریکسون مورد مطالعه قرار گرفت، سپس به عواملی که سبب موفقیت وی در توصیف و عرضه شخصیت‌های مناسب گردیده، اشاره شده است.

در واقع، با مرور کلی پژوهش‌های داخلی و خارجی می‌توان دریافت که مقوله هویت در علوم اجتماعی، روانشناسی و سایر علوم مرتبط در قالب آثار پژوهشی، از جایگاه و اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. همچنین، مبحث ادبیات و خوانندگی‌های نگارش یافته برای نوجوانان به منزله ابزار و رسانه‌ای برای انتقال اطلاعات و اندوخته‌های پیشینیان برای نسل کودک و نوجوان به ویژه در سال‌های اخیر به شدت مورد استقبال پژوهشگران قرار گرفته است.

در این دسته انجام شده به ارائه مباحث نظری و اهمیت مبحث هویت‌یابی در رشد نوجوانان و جوانان پرداخته‌اند. برای نمونه در پژوهش‌های خارجی می‌توان به پژوهش‌های گروتوانت و کوپر (Grotevant & Cooper, 1985)، میوز، لدماء، هلسن و ولبرگ (Meeus, Ledema, Helsen & Vollebergh, 1999)، کائن (Bosma & Kunnen, 2001) و دانکل و اندیس (Dunkel & Anthis, 2001) اشاره نمود. از سوی دیگر، هویت دارای ابعاد و زمینه‌های مختلفی است که در پژوهش‌های موجود از زوایای متفاوتی مورد بررسی قرار گرفته است نظیر پژوهش‌های والکنبرگ، اسکوتن و پیتر (Valkenburg, Schouten & Peter, 2005)، لوئیس و لییم (Louis & Liem, 2005) و لیچوارک، ون‌گرت، بسما و کائن (Lichtwark-Aschoff, Van Geert, Bosma & Kunnen, 2008).

در میان پژوهش‌های داخلی صورت گرفته در این حوزه، بیشتر پژوهش‌ها به بررسی وضعیت هویت در نوجوانان و جوانان و نیز تعیین رابطه هویت با عناصر مختلف شخصیتی و اجتماعی افراد پرداخته‌اند. به عنوان نمونه، پژوهش‌های حسینی‌نسب، پورشریفی و محمدی (۱۳۸۸)، بیرامی (۱۳۸۹) و مجدآبادی و فرزاد (۱۳۹۱) از این قبیل است.

مطالعات مربوط به تحلیل محتوای خوانندگی‌های نوجوانان: به‌طور کلی این مطالعات را می‌توان در سه بخش دسته‌بندی نمود.

پژوهش‌هایی که محتوای خوانندگی‌ها را به صورت کلی ارزیابی نموده‌اند: در این گروه، پژوهش‌هایی قرار می‌گیرند که به بررسی و تحلیل محتوای خوانندگی‌های کودکان و نوجوانان بدون تأکید بر موضوع و مؤلفه خاص پرداخته‌اند. در پژوهش‌های خارجی می‌توان به پژوهش قلائی، سیدهو، جین و تانوک (Ghelani, Sidhu, Jain & Tannock, 2004) اشاره نمود و در پژوهش‌های داخلی پژوهش‌های غیبی‌زاد (۱۳۸۶)، فضلعلی (۱۳۸۸) و میرحسینی، ابادری و معدنی (۱۳۹۲) از این جمله است.

پژوهش‌هایی که به بررسی یک موضوع خاص در محتوای خوانندگی‌ها پرداخته‌اند: پژوهش‌های صورت گرفته در این بخش، بسیار گسترده است و در هر یک از آن‌ها، یک یا چند موضوع خاص توسط پژوهشگر تعیین شده و در محتواهای نگارش‌یافته برای کودکان و نوجوانان مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است. برای نمونه می‌توان در پژوهش‌های خارجی به پژوهش گراس (Gross, 1998)، فیتزگیبونز و تیلی (Fitzgibbons & Tilley, 1999) و اپستل (Apostle, 2017) و در پژوهش‌های داخلی به پژوهش‌های مرادخانی (۱۳۸۲)، پریخ و امین‌دهقان (۱۳۸۲)، پریخ و مجدی (۱۳۸۶)، مکتبی‌فرد (۱۳۸۹)، میرحسینی، ابادری و امیری (۱۳۹۲) و سلیمانی، عابدینی بلترک، فقیهی حبیب‌آبادی و عشوری

^۱ Narrative of Identity

حاضر تنها پژوهشی است که در حوزه کتاب‌های غیردرسی گروه سنی نوجوان براساس مؤلفه‌های هویتی انجام می‌شود. همان‌گونه که در بخش پژوهشی اشاره شد تنها پژوهش مشابه صورت گرفته در این خصوص، پژوهش کرباسی (۱۳۹۴) است که آن هم بر روی کتاب‌های گروه سنی کودک صورت گرفته و ابعاد هویت دینی، اجتماعی، فرهنگی و ملی را با عنوان «بعد انتقال فرهنگ ملی» تحلیل نموده است.

یافته‌ها

پاسخ به پرسش‌های پژوهش

پرسش ۱- تا چه میزان در کتاب‌های داستانی مورد بررسی، به تفکیک تألیف و ترجمه، به انواع مختلف هویت پرداخته شده است؟

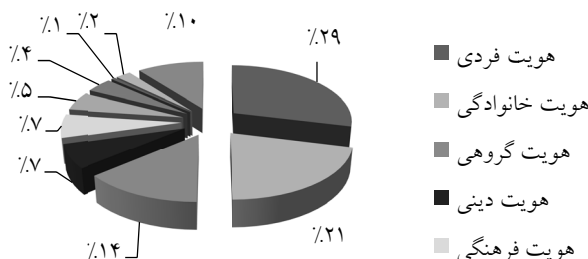
هدف از طرح این پرسش، شناسایی انواع هویت‌های موجود در کتاب‌های داستانی نوجوان از حیث پرداختن به مقوله هویت‌یابی و حل بحران‌های هویت در این دوره مهم از زندگی است. لازم به توضیح است در ادامه، ابتدا میزان پرداختن به انواع هویت به طور کلی در همه داستان‌های مورد بررسی بیان می‌شود و پس از آن، میزان حضور انواع هویت به تفکیک در داستان‌های تألیفی و ترجمه‌ای ذکر خواهد شد.

در نمودار ۱، درصد فراوانی انواع هویت در داستان‌ها (تألیف و

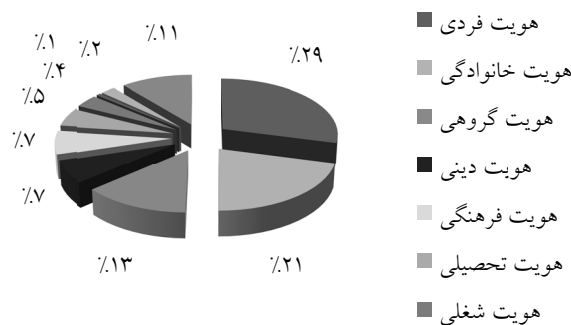
در هر یک از این پژوهش‌ها با توجه به دیدگاه و ضرورتی خاص، پژوهشگر تلاش نموده است که با/ بدون تأکید بر موضوعی خاص به بررسی خوانندگی‌های کودکان و نوجوانان بپردازد.

همچنین، بررسی پژوهش‌هایی که بر موضوع خاص هویت تأکید دارند نشان می‌دهد که تأکید پژوهشگران بر یک یا چند جنبه خاص از هویت نظیر هویت قومی (مانند: پژوهش لوئیس و لیم، ۲۰۰۵)، ملی (مانند: صالحی عمران و شکیباییان، ۱۳۸۶؛ صالحی عمران، رضایی، نیازآذری و کمالی، ۱۳۸۷ و ...)، مذهبی (مانند: مرادخانی، ۱۳۸۲) و ... است و این موضوع در بررسی کتاب‌های درسی و غیردرسی ملاحظه می‌شود. در مجموع می‌توان چنین نتیجه گرفت که پژوهش‌های اندکی وجود دارد که در آن‌ها به بررسی محتوای خوانندگی‌های نوجوانان از منظر نظریه‌های روانشناسی پرداخته شده باشد و تاکنون از نظریه اریکسون در زمینه شناسایی انواع و مؤلفه‌های هویت به کار رفته در کتاب‌های داستانی نوجوانان، به ویژه در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، استفاده نشده است.

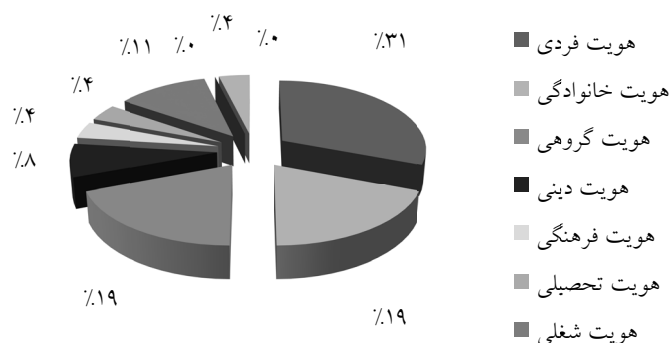
از حیث روش‌شناسی، مروری بر پژوهش‌ها، حکایت از بکارگیری روش تحلیل محتوا به عنوان پرکاربردترین شیوه برای گردآوری اطلاعات در متون مربوط به ادبیات کودکان و نوجوانان دارد. در نتیجه با توجه به خلأ موجود در پژوهش‌های صورت گرفته از حیث بررسی مؤلفه‌های هویتی در ادبیات داستانی نوجوانان، پژوهش

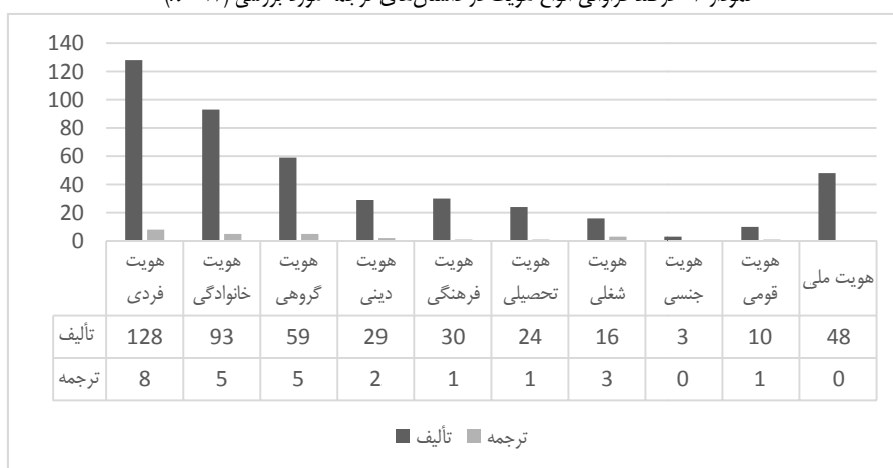
نمودار ۱- درصد فراوانی انواع هویت در داستان‌های مورد بررسی (n=۱۸۰)

نمودار ۲- درصد فراوانی انواع هویت در داستان‌های تألیفی مورد بررسی (n=۱۶۸)

نمودار ۳- درصد فراوانی انواع هویت در داستان‌های ترجمه مورد بررسی (n=12)

نمودار ۴- مقایسه فراوانی انواع هویت در داستان‌های مورد بررسی براساس نوع تولید (n=180)

ترجمه) آورده شده است. بیشترین توجه داستان‌ها به هویت فردی (۲۹ درصد)، هویت خانوادگی (۲۱ درصد)، هویت گروهی (۱۴ درصد)، و هویت ملی (۱۰ درصد) تمرکز یافته است.

بررسی انواع مؤلفه‌های هویت در داستان‌های تألیفی در نمودار ۲ نشان داده شده است. نگاهی به اطلاعات به دست آمده از این نمودار حاکی از آن است که در این گروه از داستان‌ها، مصادیق مرتبط با هویت فردی (۲۹ درصد) بیشتر از سایر موارد مشاهده شده است.

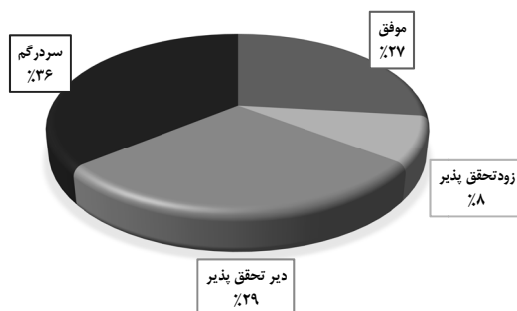
نمودار ۴، مقایسه فراوانی کتاب‌های داستانی مورد بررسی را به تفکیک تألیف و ترجمه به صورت واضح‌تری نشان می‌دهد. همانطور که آشکار است هم در کتاب‌های تألیفی و هم ترجمه‌ای بیشتر، مصادیق مرتبط با هویت فردی، خانوادگی، و گروهی مشاهده شده است و این سه نوع از هویت نسبت به سایر انواع، به ترتیب از بیشترین میزان توجه برخوردار بوده‌اند.

داستان‌های مورد بررسی، توجه به هویت فردی بوده است. پس از آن، به هویت خانوادگی با ۳۱ درصد پرداخته شده است. توجه به هویت گروهی با ۱۳ درصد در میان داستان‌های تألیفی در رتبه سوم قرار دارد.

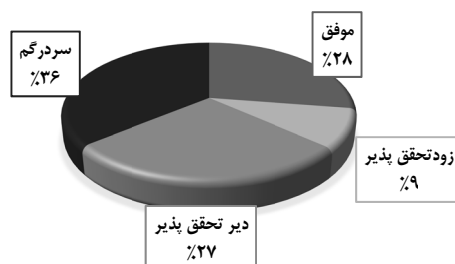
در این گروه از داستان‌ها، تمرکز بر هویت ملی (۱۱ درصد)، هویت فرهنگی (۷ درصد)، هویت دینی (۷ درصد)، هویت تحصیلی (۵ درصد)، هویت شغلی (۴ درصد)، هویت قومی (۲ درصد) و هویت جنسی (۱ درصد) در رتبه‌های بعدی قرار دارد.

براساس نتایج به دست آمده در نمودار ۳، در داستان‌های ترجمه شده نیز بیشترین مؤلفه مورد توجه هویتی، هویت فردی (۳۱

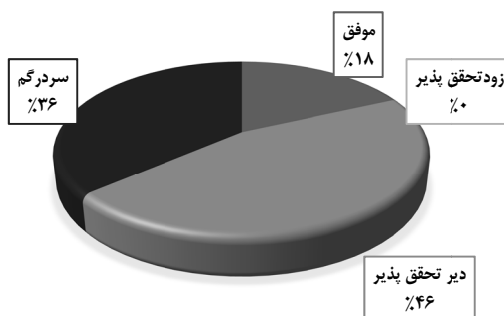

نمودار ۵- درصد فراوانی وضعیت شخصیت اصلی داستان‌ها بر اساس الگوی وضعیت هویت مارسیا (n=۱۷۵)

نمودار ۶- درصد فراوانی وضعیت شخصیت اصلی داستان‌های تألیفی بر اساس الگوی وضعیت هویت مارسیا (n=۱۶۴)

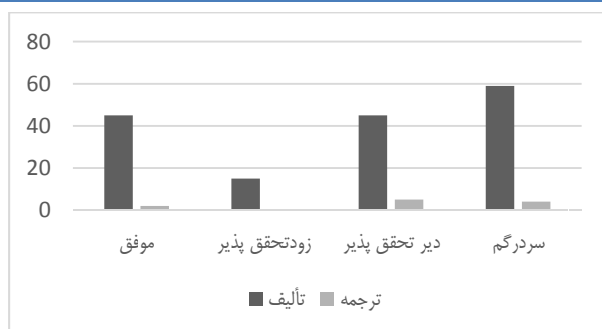
نمودار ۷- درصد فراوانی وضعیت شخصیت اصلی داستان‌های ترجمه‌ای بر اساس الگوی وضعیت هویت مارسیا (n=۱۱)

به هویت‌های مورد نیاز خود دست یابد. هدف از طرح پرسش دوم این است که وضعیت شخصیت اصلی داستان که به صورت غیرمستقیم به الگوسازی هویتی در نوجوانان منجر می‌شود بر اساس الگوی مارسیا تعیین شود. لازم به ذکر است از آنجا که ۵ عنوان از داستان‌های مورد بررسی فاقد شخصیت اصلی است، وضعیت‌های چهارگانه مارسیا در این داستان‌ها بررسی نشده و به طور کلی تعیین وضعیت شخصیت اصلی در ۱۷۵ عنوان داستان بررسی خواهد شد.

نمودار ۵، نشان می‌دهد به طور کلی بیشتر شخصیت‌های اصلی داستان‌ها (تألیف و ترجمه) در وضعیت سردرگم قرار دارند (۳۶ درصد). درصد فراوانی وضعیت هویتی دیرتحقق‌پذیر ۲۹ درصد است. وضعیت هویتی موفق در داستان‌های بررسی شده، ۲۷ درصد است. براساس نمودار ۵، وضعیت زودتحقق‌پذیر در داستان‌ها با ۸ درصد، کمترین درصد فراوانی را در وضعیت‌های هویتی مشاهده

مارسیا وضعیت‌های چهارگانه هویتی را برای افرادی که در جستجوی هویت خود هستند مطرح ساخته است. این چهار وضعیت شامل: وضعیت موفق، زودتحقق‌پذیر، دیرتحقق‌پذیر، و سردرگم است. فرد نوجوان در وضعیت موفق، هویت لازم در دوره نوجوانی را کسب نموده است. فرد با هویت زودتحقق‌پذیر از هنجارها و معیارهای پذیرفته شده گروه مرجع تبعیت می‌کند. در هویت‌های دیرتحقق‌پذیر، نوجوان از تعهد لازم برخوردار نیست اما به کاوش در محیط پیرامونی پرداخته و به دیدگاه‌ها و مسائل اطراف خود توجه کامل دارد. فرد در وضعیت هویتی سردرگم تعهدی نسبت به اشخاص و عقاید مختلف نداشته، به کاوش در محیط پیرامونی نمی‌پردازد و تأکید عمده وی زندگی در حال حاضر است.

خواننده نوجوان از طریق مطالعه کتاب‌های داستانی ضمن دریافت مضامین و پیام‌های داستان، با شخصیت‌های داستان (به ویژه شخصیت اصلی) همانندسازی نموده و از این طریق قادر خواهد شد

نمودار ۸- مقایسه فراوانی وضعیت شخصیت اصلی داستان‌ها بر اساس الگوی وضعیت هویت مارسیا و به تفکیک نوع تولید (n=175)

است از: دیرتحقق‌پذیر، سردرگم، موفق.

شده در داستان‌ها نشان می‌دهد.

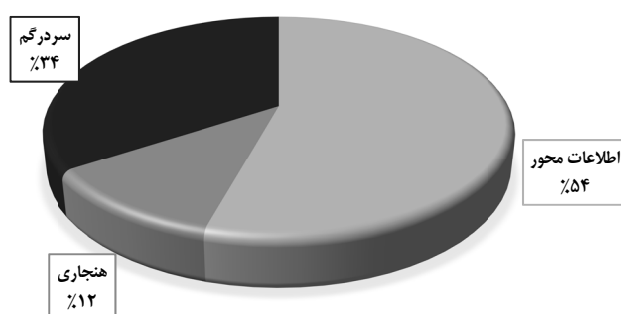
پرسش ۳- وضعیت شخصیت اصلی داستان در کتاب‌های داستانی مورد بررسی، به تفکیک تألیف و ترجمه، براساس سبک‌های پردازش هویت برزونسکی چگونه است؟

بر اساس آنچه پیشتر اشاره شد، افراد مختلف در پردازش اطلاعات هویتی خود، از الگوهای مختلفی پیروی می‌کنند. برزونسکی از سه نوع سبک پردازش اطلاعات یاد می‌کند: سبک پردازش اطلاعات محور، هنجاری، و سردرگم. افراد دارای سبک پردازش اطلاعات محور، افرادی فعال بوده و به طور دائم به دنبال کسب اطلاعات جهت شکل‌گیری هویت خود هستند. افراد با سبک هنجاری، تنها ارزش‌های پذیرفته شده افراد معتبر و مرجع را می‌پذیرند و افراد برخوردار از سبک سردرگم، از موقعیت‌های مستلزم تصمیم‌گیری دوری جسته و کمتر به تصمیم‌گیری در خصوص مسائل هویتی خود مبادرت می‌ورزند. هدف از طرح پرسش ۳ این است که وضعیت شخصیت اصلی داستان که به صورت غیرمستقیم به الگوسازی هویتی در نوجوانان منجر می‌شود بر اساس سبک‌های پردازش برزونسکی تعیین شود. همانطور که در پاسخ به پرسش ۲ مطرح شد، از آنجا که ۵ عنوان از

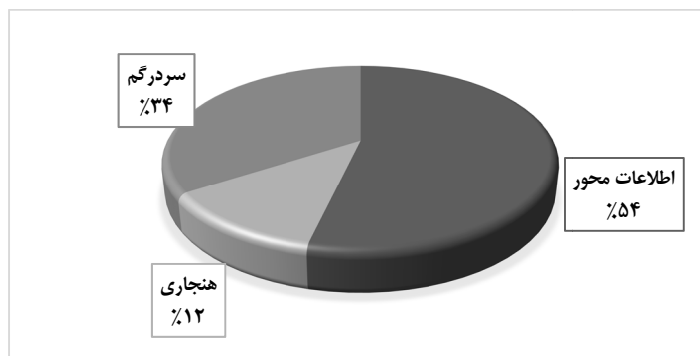
در گروه داستان‌های تألیفی براساس نمودار ۶، شخصیت اصلی داستان‌ها بیشتر در وضعیت سردرگم قرار دارند (۳۶ درصد)، ۲۸ درصد از شخصیت‌های اصلی داستان‌ها وضعیت موفق و ۲۷ درصد وضعیت دیرتحقق‌پذیر را دارند. میزان شخصیت‌های اصلی داستان‌ها که در حالت هویتی زودتحقق‌پذیر هستند تنها ۹ درصد است.

در مقایسه با داستان‌های تألیفی که شخصیت داستان‌ها عمدتاً سردرگم است، در داستان‌های ترجمه‌ای، شخصیت‌ها بیشتر دیرتحقق‌پذیر هستند به طوری که مطابق نمودار ۷، ۴۶ درصد از شخصیت‌ها دیرتحقق‌پذیر است و پس از آن، شخصیت‌های سردرگم (۳۶ درصد) و موفق (۱۸ درصد) قرار دارد. همچنین، داستانی که شخصیت اصلی آن در وضعیت زودتحقق‌پذیر قرار داشته باشد در میان این گروه از داستان‌ها وجود ندارد.

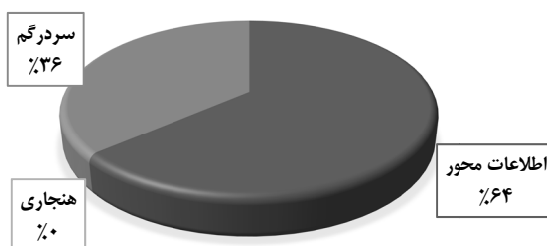
نمودار ۸، مقایسه فراوانی وضعیت شخصیت اصلی داستان‌ها را براساس الگوی وضعیت هویت مارسیا و به تفکیک تألیف و ترجمه نشان می‌دهد. همانطور که داده‌ها نشان می‌دهد وضعیت شخصیت اصلی داستان‌های تألیفی بر اساس الگوی مارسیا، به ترتیب از بیشترین تا کمترین عبارت است از: سردرگم، موفق، دیرتحقق‌پذیر، زودتحقق‌پذیر. و در گروه داستان‌های ترجمه‌ای به ترتیب عبارت

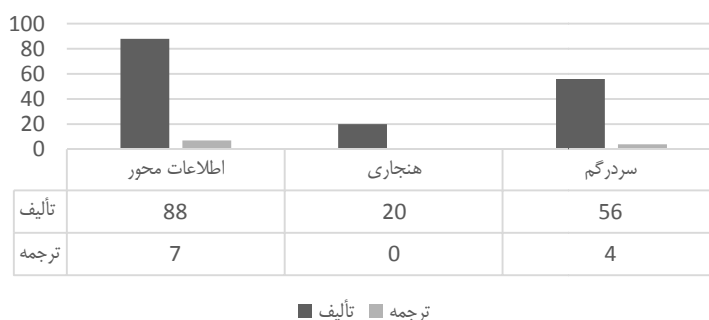
نمودار ۹- درصد فراوانی وضعیت شخصیت اصلی داستان‌ها بر اساس سبک‌های پردازش هویت برزونسکی (n=175)

نمودار ۱۰- درصد فراوانی وضعیت شخصیت اصلی داستان‌های تألیفی بر اساس سبک‌های پردازش هویت برزونسکی (n=۱۶۴)

نمودار ۱۱- درصد فراوانی وضعیت شخصیت اصلی داستان‌های ترجمه بر اساس سبک‌های پردازش هویت برزونسکی (n=۱۱)

نمودار ۱۲- مقایسه فراوانی وضعیت شخصیت اصلی داستان‌های مورد بررسی بر اساس سبک‌های پردازش هویت برزونسکی و به تفکیک نوع تولید (n=۱۷۵)

داستان‌ها سبک پردازش سردرگم دارند و تنها ۱۲ درصد از شخصیت‌های اصلی از سبک هنجاری برخوردار هستند. همانطور که نمودار ۱۱ نشان می‌دهد همانند داستان‌های تألیفی، در میان داستان‌های ترجمه‌ای نیز بیشتر شخصیت‌های اصلی داستان‌ها (۶۴ درصد) از الگوی پردازش اطلاعات محور بهره گرفتند و ۳۶ درصد بقیه هم از سبک سردرگم برخوردار هستند. در این گروه از داستان‌ها، نمونه‌ای که در آن شخصیت اصلی داستان دارای سبک پردازش هنجاری باشد مشاهده نشد. نمودار ۱۲، مقایسه فراوانی وضعیت شخصیت اصلی داستان‌ها را به تفکیک تألیف و ترجمه بر اساس نظریه برزونسکی نشان می‌دهد. مطابق نمودار مذکور، شخصیت‌های اصلی در داستان‌های تألیفی به ترتیب از سبک پردازش اطلاعات محور، سردرگم، هنجاری و در داستان‌های ترجمه‌ای به ترتیب از سبک پردازش اطلاعات محور،

داستان‌های مورد بررسی فاقد شخصیت اصلی است، سبک‌های پردازش برزونسکی در این داستان‌ها بررسی نشده و به طور کلی تعیین سبک پردازش هویت شخصیت اصلی در ۱۷۵ عنوان داستان بررسی خواهد شد. اطلاعات به دست آمده از بررسی وضعیت سبک‌های پردازش شخصیت اصلی داستان‌ها در نمودار ۹، بیانگر آن است که بیشتر شخصیت‌های اصلی داستان‌ها از سبک پردازش اطلاعاتی (۵۴ درصد) بهره گرفتند. سبک غالب دیگر در پردازش اطلاعات توسط شخصیت‌های اصلی داستان‌ها، سبک سردرگم (۳۴ درصد) است و کمترین میزان به سبک هنجاری (۱۲ درصد) اختصاص دارد. در بررسی داستان‌ها از نظر نوع تولید، اطلاعات نمودار ۱۰ نشان می‌دهد در میان داستان‌های تألیفی ۵۴ درصد از شخصیت‌های اصلی سبک اطلاعات محور دارند. در ۳۴ درصد، شخصیت اصلی

سردرگم استفاده نموده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

در مجموع، با توجه به یافته‌های به دست آمده از پژوهش حاضر به طور کامل آشکار است که در کتاب‌های داستانی مورد بررسی به انواع مختلف هویت به شکل یکسانی توجه نشده است. به طور کلی مصداق‌های مربوط به هویت فردی، هویت خانوادگی، و هویت گروهی بیش از سایر انواع هویت‌ها در داستان‌ها مشاهده شده است. مسلم است که توجه کم و بسیار کم به سایر هویت‌ها مانند هویت فرهنگی، هویت دینی، هویت تحصیلی، هویت شغلی، هویت قومی، و هویت جنسی در داستان‌های تألیفی و ترجمه‌ای، اثرات منفی و آسیب‌های جدی و جبران‌ناپذیری را در زمینه شکل‌گیری و تثبیت هویت نوجوانان بر جای می‌گذارد. بنابراین می‌توان گفت انواع مختلف هویت آن چنان که باید و شاید در داستان‌های نگارش‌یافته برای گروه سنی نوجوانان پرداخته نشده است.

همچنین در بررسی وضعیت هویتی شخصیت‌های اصلی داستان‌های نوجوانان، یافته‌ها نشان داد که فراوانی وضعیت این شخصیت‌ها در زمینه هویت‌یابی متفاوت است؛ به طوری که در داستان‌های بررسی شده تألیفی، میزان به‌کارگیری شخصیت‌های اصلی در وضعیت‌های چهارگانه هویتی به ترتیب شامل سردرگم، موفق، دیرتحقق‌پذیر، و زودتحقق‌پذیر می‌باشد. در حالی که در داستان‌های ترجمه‌ای، این وضعیت‌ها به ترتیب شامل: دیرتحقق‌پذیر، سردرگم، و موفق بوده و داستانی با شخصیت زودتحقق‌پذیر در میان این گروه از داستان‌ها در کتاب‌های بررسی شده وجود نداشت. همانطور که در فصل دوم به تفصیل بیان شد خوانندگان نوجوان با پیروی از شخصیت‌های داستان و به ویژه شخصیت اصلی، خود را با آنها همانندسازی نموده و به پیروی و تبعیت از الگوهای ارائه شده شخصیت‌ها در داستان‌ها می‌پردازند. بیشترین شخصیت اصلی در داستان‌های تألیفی در وضعیت سردرگم قرار دارند. پیروی نوجوان از این شخصیت‌ها، او را فردی غیرمتعهد و غیرمکتشف نسبت به محیط و مسائل پیرامونی بار آورده و او فقط به زندگی خود در حال حاضر فکر می‌کند. شخصیت پغور قاتی در داستان «خانه پغور قاتی» و شخصیت‌های داستان «جزیره بی‌تربیت‌ها» نمونه‌هایی از شخصیت‌های دارای وضعیت سردرگم هستند که تا پایان داستان نیز بدون تغییر مانده و همین روند را طی می‌کنند. این در حالی است که وضعیت هویتی موفق در شخصیت اصلی داستان‌های تألیفی نویدبخش شکل‌گیری نوجوانی متعهد و کوشا نسبت به محیط و هویت فردی خود خواهد بود.

در این گروه از داستان‌ها، وضعیت دیرتحقق‌پذیر در شخصیت اصلی داستان شرایط بالقوه‌ای برای زمینه‌سازی هویتی مناسب را برای

نوجوان ایجاد می‌سازد. به این دلیل که طبق نظر مارسیا، تعلیق هویت یک پیش‌شرط اساسی و ضروری برای دستیابی به هویت است (Muuss, 1988) و این گروه از افراد هر چند از تعهد لازم برای هویت‌یابی برخوردار نیستند و توان تصمیم‌گیری ندارند اما همواره به بحران‌ها و مسائل مختلف پیرامون خود به منزله مسئله مورد توجه دوران زندگی خود توجه دارند و این موضوع در شکل‌گیری هویت نوجوانی می‌تواند اثرگذار باشد. شخصیت‌ها در داستان «آن سوی پرچین خیال» نمونه‌ای از شخصیت‌های دیرتحقق‌پذیر است که در نهایت می‌تواند از طریق قصه مادرش را درمان کند. یا بهنام در داستان «فقط بابا می‌تواند من را از خواب بیدار کند» پس از گذراندن ماجراهای مختلف به ارزشمندی خدمات پدرش در جنگ و مبارزه با دشمن پی برده و در نهایت به پدرش علاقه‌مند می‌شود. وضعیت زودتحقق‌پذیر در گروه داستان‌های تألیفی کمترین میزان را به خود اختصاص داده و این موضوع خطر پیروی از فرقه‌ها و گروه‌های افراطی و تقلیدگرایی از دیگران بدون اعمال نظر منطقی فرد و تسلیم‌طلبی بدون تعهد از گروه مرجع را در خوانندگان نوجوان کاهش می‌دهد. کما اینکه سهراب در داستان «وقت قصه من را صدا کن» با وجود پیروی از سبک هنجاری و تبعیت از پدربزرگش، در نهایت به مادرش می‌رسد. مقایسه این گروه از داستان‌ها با داستان‌های ترجمه شده بیانگر آن است که در داستان‌های ترجمه‌ای، بیشتر شخصیت‌های اصلی وضعیت دیرتحقق‌پذیر دارند که باز هم شرایط مناسب برای شکل‌گیری هویت را در خواننده نوجوان ایجاد می‌نماید. وضعیت سردرگم در اولویت دوم شخصیت‌های اصلی و وضعیت موفق در اولویت سوم از این گروه داستان‌ها قرار دارد.

در بررسی سبک‌های پردازش هویتی در شخصیت‌های اصلی داستان‌های مورد بررسی نیز توزیع یکسانی مشاهده نشد. اولویت‌ها در داستان‌های تألیفی نوجوانان به ترتیب شامل سبک پردازش اطلاعات‌محور، هنجاری، و سردرگم است و در داستان‌های ترجمه شده نیز سبک اطلاعات‌محور و سردرگم است. در این گروه از داستان‌ها، هیچ کدام از شخصیت‌های اصلی داستان‌ها سبک پردازش هنجاری ندارد. سبک پردازش اطلاعات‌محور ایده‌آل‌ترین و مناسب‌ترین سبک پردازش هویتی از نظر برزونسکی است؛ زیرا افراد برخوردار از این ویژگی، افرادی فعال، خوداندیش، جستجوگر و شکاک هستند که همواره به مسائل پیرامون خود با دیدی انتقادی و همه‌جانبه می‌نگرند. وجود شخصیت‌های اصلی در داستان‌های تألیفی و ترجمه‌ای که از این گونه سبک پردازش پیروی می‌کنند ایجاب می‌کند خواننده نوجوان نیز با همانندسازی از این شخصیت‌ها به دنبال کسب اطلاعات مناسب به صورت هدفمند اقدام نموده و فردی وظیفه‌شناس و دارای تفکری باز بارآید.

نيازهاي هويتي نوجوانان نمايند. توصيه مي‌شود نويسندگان با توجه بيشترى به شخصيت‌پردي در داستان و به ويژه شخصيت‌هاي اصلي اقدام نمايند تا نوجوانان با پيروي از الگوهاي مناسب در داستان‌ها بتوانند به اهداف در نظر گرفته شده ادبيات كودكان و نوجوانان نائل آيند.

تعارض منافع

گزارش نشده است.

منع حمايت كننده

گزارش نشده است.

References

- Ahadi, H., Jomehri, F. (2012). *Developmental Psychology Adolescence, Adulthood (Early, Middle, Late)*. Tehran: Pardis. (Persian)
- Alavi, Soheila (2016). *Another reflection on child and adolescent literature*. Tehran: Book memoir. (Persian)
- Apostle, P., S. (2017). *Perceptions of Moral Identity Development through the Reading Experiences of Adolescent Girls in an International School Setting: an Interpretive Phenomenological Analysis*. In partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Education. Northeastern University- Boston, Massachusetts.
- Benders, D.S. (2011). *Exploration of Identity Theory to Explain the Development of Personal Values*. Retrieved from <http://ssrn.com/abstract=1973653>.
- Berzonsky, M. D., Sullivan, C. (1992). *Social-Cognitive Aspects of Identity Style: Need for Cognition, Experiential Openness, and Introspection*. *Journal of Adolescent Research*, 7, 140- 155.
- Berzonsky, M. D. (1994). *Self-identity: The Relationship between Process and Content*. *Journal of Research in Personality*, 28, 453- 460.
- Berzonsky, M. D., Kuk, L. (2000). *Identity status, identity processing style, and the transition to university*. *Journal of Adolescent Research*, 15 (1), 81-98.
- Beyrami, M. (2010). *Comparison of identity styles, identity types in male and female students*. *Journal of Psychology in Tabriz University*, 5 (20), 28-46 (Persian).
- Borjali, A. (2008). *Identity formation, when the adolescent discovers herself. The growth of the school counselor*, 3 (4), 20-21. (Persian)
- Bosma, H.A. Kunnen, E. S. (2001). *Determinants and Mechanisms in Ego Identity Development: A Review and Synthesis*. *Developmental Review*, 21 (1), 39-66.

اولويت دوم سبك‌هاي پردازش شخصيت اصلي در گروه داستان‌هاي تأليفي و ترجمه‌اي، سبك پردازش سردرگم است كه برخلاف حالت قبل، در نگاه نخست شايد شرايط مناسبى براى الگوسازى در خوانندگان نوجوان ايجاد ننمايد اما با نگاهى عميق‌تر و ادامه روند زندگى و ماجراهاي داستان‌هايى كه داراي چنين شخصيت‌هاي اصلي هستند خواننده مي‌تواند به عاقبت و سرانجام زندگى اين شخصيت‌ها در پايان داستان پي برده و به عبرت‌آموزى از وضعيت آنان در طول سير داستان پردازد. هر چند اين حالت را در همه موارد نمى‌توان تعميم داد به عنوان مثال شخصيت‌هاي داستان «خانه بغور قاتى» و «جزيره بي‌تريت‌ها» اين زمينه‌سازى را در خواننده ايجاد نمى‌كنند.

اولويت سوم سبك‌هاي پردازش در گروه داستان‌هاي تأليفي، سبك هنجارى است كه با وجود تعداد كم شخصيت‌هاي برخوردار از اين سبك در داستان‌ها، همچنان نگرانى الگوپذيرى بي قيد و شرط از ارزش‌ها و باورهاي گروه مرجع را در خوانندگان نوجوان ايجاد مي‌كند. البته عاقبت و نتيجه پايانى چنين شخصيت‌هايى در داستان نيز تا حد زيادى مي‌تواند آسب‌هاي چنين پيروي و تقليدى را در خواننده کاهش دهند. البته در همه موارد اين قضيه صدق نمى‌كند. شخصيت سهراب در داستان «وقت قصه من را صدا كن» با وجود آنكه از سبك پردازش هنجارى پيروي مي‌كند اما در نهايت نتيجه پايانى داستان، مثبت بوده و او به مادرش كه از صميم قلب دوستش دارد مي‌رسد. مصداقى از پرداختن به اين سبك در شخصيت‌هاي اصلي گروه داستان‌هاي ترجمه‌اي بررسى شده، مشاهده نشد.

بنابراين نتايج حاكي از آن است كه در كتاب‌هاي داستاني مورد بررسى به انواع مختلف هويت به شكل يكساني توجه نشده است. در بررسى وضعيت هويتي شخصيت‌هاي اصلي داستان‌هاي نوجوانان، يافته‌ها نشان داد كه فراوانى وضعيت اين شخصيت‌ها در زمينه هويت‌يابي متفاوت است. همچنين، در بررسى سبك‌هاي پردازش هويتي در شخصيت‌هاي اصلي داستان‌هاي مورد بررسى نيز توزيع يكساني مشاهده نشد. با توجه به اينكه پراكندگى توجه به مؤلفه‌هاي هويت در داستان‌هاي نوجوانان پيشنهاده مي‌شود مؤلفان و مترجمان كتاب‌هاي داستان با در نظر گرفتن ضعف‌هاي مشاهده شده در هر يك از اين مؤلفه‌ها، اقدام به تأليف و ترجمه‌آثاري با اين مضامين نمايند تا خالاً موجود تا حد ممكن پر شود. همچنين، با توجه به فهرست كتاب‌هاي مناسب معرفى شده در جهت پاسخ به هر يك از نيازهاي اطلاعاتي هويتي در اين پژوهش، پيشنهاده مي‌شود كلييه دست‌اندركاران آموزش به نوجوانان شامل والدين، و حتى خود نوجوانان اقدام به تهيه هر يك از اين كتاب‌ها با توجه به

- Bosma, H.A. Kunnen, E. S. (2001). Determinants and Mechanisms in Ego Identity Development: A Review and Synthesis. *Developmental Review*, 21 (1), 39-66.
- Cote, J. E. (2009). Identity Formation and Self - Development in Adolescence. In: Richard M. Lerner & Laurence Steinberg (Eds.), *Handbook of Adolescent Psychology* (pp. 266-304). New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Cox, R.E. (1997). A comparative Content Analysis of the Temporal Sequences, Points of View, and Perspectives Employed in the 1996 Best Books for Young Adults' Novels and the 1996 Young Adults' Choices' Novels. Ph.D. diss., Texas Woman's University.
- Dollinger, S. M. (1995). Identity Styles and the Five-Factor Model of Personality. *Journal of Research in Personality*, 29, 475- 479.
- Dunkel, C.S., Anthis, K.S. (2001). The Role of Possible Selves in Identity Formation: a Short-term Longitudinal Study. *Journal of Adolescence*, 24 (6), 765-776.
- Erikson, E. H. (1959). *Identity and the Life Cycle*. New York: International University Press.
- Erikson, E. H. (1963). *Childhood and Society*. New York: W.W. Norton.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity. Youth and Crisis*. New York: Norton.
- Fazlali, T. (2009). Studying the images of fiction books of the children of the age group B and C, published by the Children's and Adolescent Center for the Promotion of Intellectual Development in the years 1380-87. *Journal of Science (Library and Information Science and Information Technology)*, 2 (7), 53-62 (Persian).
- Fitzgibbons, S. A. Tilley, C.L. (1999). Images of poverty in contemporary realistic fiction for youth: Preliminary results of a content analysis using a social psychological conceptual framework. In *Unleash the Power! Knowledge-Technology- Diversity: Papers Presented at the Third International Forum on Research in School Librarianship*, Annual Conference of the International Association for School Librarianship (28th, Birmingham, AL, November 10-14, 1999), p. 95-108.
- Ghaderi, B. (2016). Probability of stories with book therapy approach in cognitive transformation of children of age group "B" and "C" on the basis of rational emotional behavioral therapy theory (REBT) and discourse analysis of children's perspective on the elements of this theory in stories. Unpublished Master's Thesis. Ferdowsi University of Mashhad, Department of Information Science and Dentistry (Persian).
- Ghelani, K., Sidhu, R., Jain, U., Tannock, R. (2004). Reading Comprehension and Reading Related Abilities in Adolescents with Reading Disabilities and Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder. *Reading Disability in Adolescents*, 10 (4), 364-384.
- Gheybizad, A. (2007). The study of the thematic tendencies of children's and adolescent information books during the years 1380-1384. *Journal of Information Science and Technology*, 10 (3), 159-168. (Persian)
- Gross, M. (1998). What do young adult novels say about HIV/AIDS? *Library Quarterly*, 68 (1), 1-32.
- Grotevant, Harold D. & Cooper, Catherine R. (1985). Patterns of Interaction in Family Relationships and Development of Identity Exploration in Adolescence. *Child Development*, 56 (2), 415-428.
- Hamidpur, A. (2014). The status of children and adolescents' book publishing in a conversation with "Mostafa Rahmadoost". *Islamic Republic News Agency*, 15/2/1393. <http://ssrn.com/abstract=1973653> (Persian)
- Hoseini N. D., Poursufi, H., Mohammadi, V. (2009). The Relationship between Personality Characteristics and Types of Identity among Secondary School Students in Tabriz City, 2009-2010. *Journal of Educational Sciences*, 2 (6), 81-98. (Persian)
- Imen, L., Mirhadi, T. Dolatabadi, M. (1978). *A passage in children's literature*. Tehran: Children's Book Council. (Persian)
- Jackson, T. J. (2006). Were the Colonials Americans? History Curriculum and National Identity Construction for Immigrant Children in Southeast Los Angeles. Retrieved from <http://www.Polisci.ufl.edu>.
- Karbasi, A. (2015). The pathology of fiction books is a market visualization for children of the age group "A" and "B" since the transfer of national culture and other fields. Unpublished Master's Thesis. Ferdowsi University of Mashhad, Department of Information Science and Dentistry. (Persian)
- Khodayar, I. Fathi, A. (2008). National Identity in Secondary School Textbooks. *Quarterly national studies*, 9 (3), 27-52. (Persian)
- Kim, H. (2004). National Identity in Korean Curriculum. *Canadian Social Studies*, 38 (3).
- Lichtwarck-Aschoff, A., Van Geert, P., Bosma, H., Kunnen, S. (2008). *Time and Identity: A Framework for Research and Theory Formation*. *Developmental Review*, 28, 370-400.
- Lotfabad, H. (1987). Ericsson's theory of psychosocial development. *Journal of Literary Research*, 78, 725-766 (Persian).
- Lotfabad, H. (2016). *Developmental Psychology (2): Adolescence, Youth and Adulthood*. Tehran: Samt. (Persian)
- Louis, Gemima R. St. & Liem, Joan H. (2005). Ego Identity, Ethnic Identity, and the Psychosocial Well-Being of Ethnic Minority and Majority

- College Students. Identity: an International Journal of Theory and Research, 5(3), 227-246.
- Majd A., Z., Farzad, W. A. (2012). The Factor Structure and Internal Consistency of the Subscript of the Psychosocial Logbook Identity of Ericsson. Journal of Transformational Psychology, 34, 169-178. (Persian)
- Maktabi Fard, L. (2010). Study of the proportion of content of Iranian narrative stories for children and adolescents of age group C with the skills and components of critical thinking. Ph.D., Shahid Chamran University of Ahvaz, Department of Information Science and Dentistry (Persian).
- Maktabi Fard, L., Mansourian, Y. (2012). Genealogy of Child Literature Research from a Methodological Perspective. Journal of Child Literature Studies in Shiraz University, 3 (1), 137-153. (Persian)
- Marcia, J. E. (1966). Developmental and validation of ego identity status. Journal of Personality and Social Psychology, 3(5), 551-558.
- Meeus, W. Iedema, J., Helsen, M., Vollebergh, W. (1999). Patterns of Adolescent Identity Development: Review of Literature and Longitudinal Analysis. Developmental Review, 1, 419-461.
- Mirhosseini, Z., Abazari, Z. Amiri, M. (2013). Investigating Jobs in Social Story Books and Social Knowledge of Children in 2001. Journal of Science (Library Science and Information Technology and Information Technology), 6 (21), 107-124. (Persian)
- Mirhosseini, Z., Abazari, Z., Madani, F. (2013). Analysis of the content of images of fiction books of the age group B and C in the 1980s. Quarterly Journal of Information Systems and Services, 2 (2), 35-44. (Persian)
- Mobley, S. K. (2010). Fragmented Whole: a Theory of Narrative and Identity. A Dissertation presented to the Faculty of the Graduate School. In Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Philosophy. University of Missouri-Columbia.
- Mahrami, R., Hajloo, N., Shojaei M. M. (2011). Psychological Analysis of Fictional Characters by Houshang Moradi Based on Erikson's Theory. Journal of Literature Studies, 15, 121-140. (Persian)
- Mohammadi, M. (2013). Content analysis research in Iranian children and adolescents literature from 1359 to 1390. Quarterly Journal of Information Research and Public Libraries, 19 (1), 111-133. (Persian)
- Moradkhani, A (2003). The study of the influence of the humanities and social sciences books on the creation, strengthening and presentation of Iranian identity (national, religious, revolutionary), dissertation, unpublished master's degree. Management and Planning Organization of East Azarbaijan Province, Department of Educational Management (Persian).
- Moshman, D. (2005). Adolescent Psychological Development Rationality, Morality and Identity. London: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Muuss, R. E. (1988). Carol Gilligan's Theory of Sex Differences in the Development of Moral Reasoning during Adolescence. Adolescence, 23, 229-243.
- Najafi, M. (2004). Ambiguous Identity: Family and Identity of Teens. Teacher's Growth, 187, 28-30. (Persian)
- Najarpoor Ostadi, S. (2008). Relationship between emotional atmosphere of the family, self-concept, self-esteem and socioeconomic status on the formation of youth identity. Journal of Thought and Behavior, 3 (9), 49-58 (Persian).
- Nowkarizi, M. Alamzadeh, S. (2011). The Effect of Book Therapy on Internalization and Extravagant Syndromes of Deaf Students in the Primary School of the Exceptional School in Birjand. Library and Information Research Journal, 1 (1), 197-218. (Persian)
- Nurmi, J. E., Berzonsky, M. D., Tammi, K., & Kinney, A. (1997). Identity Processing Orientation, Cognitive and Behavioral Strategies and Well-being. International Journal of Behavioral Development, 21, 555-570.
- Parirokh, M., Amin Dehghan, N. (2003). Analyzing the content of appropriate book books for children in the age group "B" with a book therapy approach. Journal of Library and Information Science, 6 (4), 19-53. (Persian)
- Parirokh, M., Majdi, Z. (2007). Story as a tool to help children and adolescents deal with problems: Review children's stories with book therapy approach. Children and Adolescent Literature Research Center, 12, 49-68. (Persian)
- Parirokh, M., Naseri, Z. (2011). Study of the effect of book therapy programs on reducing child aggression. Journal of Child Literature Studies in Shiraz University, 3, 33-60. (Persian)
- Purzareian, N. (2011). Content Analysis of the New Book of Sociology 2. Retrieved from: <http://npsf.blogfa.com> (Jan. 24, 2015) (Persian).
- Riahinia, N., Mokaram, M., Farajipour, A., Haseli, N. (2015). The effect of group books on increasing the self-esteem of damaged children. Quarterly Research Advice, 54, 111-126. (Persian)
- Salehi O., Ibrahim, R. A., Niazazri, K., Kamali K. N. (2008). Investigating the Attention to Components of National Identity in Middle School Textbooks. Journal of National Studies, 9 (3), 3-26 (Persian).
- Salehi O., E., Shakibaeian, T. (2007). Investigating the Attention to Elements of National Identity in Elementary Education Textbooks. Journal of National Studies, 8 (1), 63-84. (Persian)

- Sharafi, M. R. (2006). Crisis of Cultural Identity in Iran and Its Consequences. *Journal of Psychology and Educational Sciences*, 36 (3-4), 45-60 (Persian).
- Shoarinejad, A.A. (2016). *Children's Literature*. Tehran: Information. (Persian)
- Soleimani, M., R. Abedini Blatter, M., Faghihi H., Abadi, H., Ashoori M., F. (2016). Analyzing content of religious components in journals for children and adolescents. *Journal of Islamic Education*, 11 (23), 7-19. (Persian)
- Valkenburg, P. M., Schouten, A.P., Peter, J. (2005). Adolescents' Identity Experiments on the Internet. *New Media & Society*, 7(3), 383-402.